

Peter Imriš, Kingston lane, UB8 3PH Uxbridge, United Kingdom

Obec Lutila
Štefánikova 84
96622 LUTILA

Londýn, 17.11.2020

**VEC: VYJADRENIE K VÁŠMU OZNÁMENIU O PREROKOVANÍ DOKUMENTU „ÚZEMNÝ PLÁN
OBCE LUTILA - ZMENY A DOPLNKY Č. 1“ ZVEREJNENÉHO 20.10.2020.**

S navrhovanými zmenami a doplnkami č. 1 k Územnému Plánu (ÚP)

N E S Ú H L A S Í M.

Zároveň Vás žiadam o zastavenie tohoto procesu do skončenia núdzového stavu, následne vykonanie verejnej prezentácie navrhovaných zmien a tiež poskytnutie novej lehoty na podanie pripomienkovanie. Zároveň žiadam o zohľadnenie pripomienok na ktoré poukazujem nižšie.

Pripomienky, odôvodnenia, žiadosti:

I.

NÚDZOVÝ STAV V SLOVENSKOM ŠTÁTE

Upozorňujem Vás na skutočnosť, že od 1.10.2020 bol vyhlásený na celom území Slovenského štátu núdzový stav v dôsledku pandémie vírusu Korona. O opatreniach vlády ste dokonca informovali na stránke obce, takže ste si boli plne vedomí danej situácie. Napriek tomu, vedenie obce Lutila zverejnilo oznam o prerokovaní zmien a doplnkov č. 1 k Územnému plánu (ÚP) na pripomienkovanie občanom dňom 20.10.2020. Dátum vyhotovenia ÚP dokumentácie prezrádza, že bola vyhotovená už v máji 2020. Považujem uvedený postup obce za nezákonný ale aj neetický.

Takýto postup vedenia obce je o to viac nepochopiteľný, že pripomienkovanie pôvodného ÚP v rokoch 2014 a 2015 spôsobilo odpor veľkej časti verejnosti, prejavenej formou: (1) mnohých pripomienok; (2) dvoch masívnych petícií 30% a 40% obyvateľov; a tiež (3) prvým miestnym referendom. Preto by sa dalo predpokladať, že každé rozumné vedenie obce by sa, po takejto skúsenosti,

snažilo s občanmi, čo navyiac komunikovať a vyhýbať sa autoritárskemu správaniu a rozhodovaniu. Ale čo vidieť v Lutile?

Z obsahu návrhu zmien k ÚP je zrejmé, že sa jedná o plán postavený pre potreby pár jednotlivcov. Absolútne v ňom absentujú požiadavky pospolitého ľudu. No Vaším postupom, keď ste nechali tieto zmeny pripomienkovať verejnosti práve počas núdzového stavu, ste ako úrad, de-fakto, znemožnili širokej verejnosti oponovať tento návrh. Občania za danej situácie, (keď sú obmedzené ich práva vychádzať z domu a nemôžu navštevovať úrady,..atď) sa nemajú, ako zoznámiť s dokumentáciou, zisťovať si informácie, podať pripomienky, ani nemajú možnosť verejne protestovať, zbierať petície, Obecny úrad bol zavretý.

Takýto postup obce u nezávislého pozorovateľa asi vyznieva tak, že obci vôbec nejde o získanie pripomienok občanov ale len o formálne naplnenie zákona (zverejnením na 30 dní) a v konečnom dôsledku o cieľnú elimináciu vplyvu verejnosti na proces schvaľovania ÚP. Ale prečo? Naša obec si už prešla kadečím za svoju stáročnú históriu ale súčasné konanie vedenia obce ozaj nemá obdobu. Vždy som veril, že diskusia a konštruktívna kritika je dobrý predpoklad zdravého a spravodlivého vývoja, ale ako vidieť vedenie obce sa bojí diskusie s občanmi, a zrejme si myslí, že vie lepšie ako obyvatelia, čo je dobré pre obec. **Žiadam o okamžité zrušenie/prerušenie konania a jeho obnovenie až po skončení opatrení (núdzový stav).**

II.

DOPADY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Navrhované zmeny k platnému územnému plánu sú takého veľkého rozsahu (na ploche až 50 ha), že budú mať zásadný dopad na Životné Prostredie (ŽP). Pripomínam, že náš región je už dlhodobo zatažený viacerými zdrojmi znečistenia, ako sú hlinikáreň pri Svätom Kríži (Žiar nad Hronom), Novácka elektráreň, diaľnica, ťažba bentonitu, preto je nevyhnutné, aby sa detailne posúdil vplyv navrhovaných zmien ÚP na životné prostredie a obyvateľstvo. Pritom zdôrazňujem, že sa nejedná len o viacero závažných jednotlivých dopadov na ŽP (na ktoré upozorňujem vo viacerých bodoch tohto dokumentu) ale aj, čo je podstatnejšie, o ich možné spoločné kumulatívne pôsobenie, ktoré nemožno posúdiť v rámci žiadneho iného konania, len v rámci ÚP. **A preto požadujem, aby sa tento strategický dokument posudzoval podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. O posudzovaní vplyvov na životné prostredie - tzv. veľká EIA. Žiadam, aby do vypracovania EIA bolo konanie zatavené.**

III.

LETISKO

Pôvodne sa jednalo o poľnohospodárske letisko postavené v 90-rokoch minulého storočia, ktoré v podstate pozostávalo z asfaltovej dráhy (cca 550x15m²). Vtedy bolo využívané len výnimočne na postreky v poľnohospodárstve. Dnes je ale situácia iná. Toto letisko je využívané intenzívne počas celého roka - hlavne na športové aktivity, je oplotené a existuje tam už jedna stavba. Tieto zmeny ale neboli všetky v pôvodnom ÚP a ich povolenie (stavba a oplotenie) sa stali aj predmetom súdneho procesu. Tieto rozhodnutia/povolenia napadli na súde viacerí nespokojní majitelia pozemkov, ktorí počas komasácie v roku 2014 prišli o pôdu pod letištnou dráhou. Dodnes ešte vo veci nepadol konečný rozsudok, aj keď už existuje rozsudok Najvyššieho súdu SR o tom, že žaloba bola podaná na čas, teda vo veci sa bude pojednávať. Obec Lutíla si musí byť vedomá tohto súdneho procesu. Navrhované zmeny k ÚP nielenže legitimujú existujúce namietané stavby a plot, ktoré tam medzičasom vznikli nad rámec ÚP, ale navrhujú sa aj ďalšie plochy na stavanie (16a), a predpoklad zintenzívnenia využívania letiska je veľký. Podotýkam, že tento rozvoj na letisku je aj v rozpore s petíciou 30% občanov z roku 2015 (ktorú organizoval Ing. D. Hronský). Vedenie obce nevidí alebo možno nechce vidieť záujem majiteľov pozemkov, ale ani 30 % obyvateľov, ale len záujem pár jednotlivcov? Ing. Milan Veselý, sa na zasadnutí obecného zastupiteľstva v Lutíle 30.09.2015 uviedol ako spolumahiteľ letiska. Jeho vyjadrenia o tom, že letisko sa nebude rozširovať, nebude oplocovať, ale že tam plánuje len jeden malý hangár, čo má byť jeho jediný zámer, a že ďalší rozvoj sa neplánuje, zostali prázdnymi sľubmi a rečami. Je na zamyslenie, že uvedená osoba asi nevidí alebo nechce vidieť, kto pozemkovými úpravami na letisku získal a kto prerobil. A je otázne, či si to uvedomuje aj Okresný úrad, ktorý pozemkovej úprave rozhodol, a majiteľom pozemkov zobral pozemky z pod dráhy a dal ich jednej osobe. Navyše sa tam, v zmysle navrhovaných zmien, už plánuje nová zóna na stavanie č. 16a. Ako sa dostanú k svojim pozemkom majitelia pôdy ak vyhrajú súdny spor a medzičasom obec dovoľí zastavať skoro celú oblasť?

Prevádzkovanie „lutílskeho“ letiska tiež ovplyvní aj využívanie ostatných susedných parciel v širšom okolí. Poukazujem, že sa nesmie lietať nižšie ako 300m nad obcou, ale toto sa často nedodržuje, podľa svedectiev obyvateľov. Pripomínam aj to, že lietadlá tiež padajú napr. vplyvom počasia, technických chýb alebo nezodpovednosťou pilotov a vzniká tak riziko nielen ohrozenia zdravia ľudí, súkromného a verejného majetku a ale aj životného prostredia. Obyvatelia si tak budú musieť chrániť svoje majetky ďalšou formou poistenia. Narastajúca prevádzka letiska bude mať za následok zásadné negatívne dopady na ŽP. Hrozí zvýšený stres na zver napr. hlukom, dôjde k zmene prirodzených migračných trás poľovnej zveri, ovplyvnené budú aj všetky druhy rastlín (lúčne alebo poľnohospodárske) nevynímajúc chránené druhy, keďže lietadlá spaľujú pohonné hmoty na báze uhlíka a obsahujú aj iné znečisťovatele, ktoré sa budú rozprašovať počas lietania po okolí. Evidentne sa zvýši hluk. Nemám vedomosť o tom, že by niekto urobil hlukovú štúdiu a konzultoval ju s dotknutými stranami. Tiež môže byť ovplyvnené aj miestne obyvateľstvo okolitých obcí na svojom zdravotnom stave ale aj komforte bývania, keďže spaliny leteckého benzínu sa budú rozprašovať po

okolí a hlavne hlukom, ktorý sa nedá ohraničiť ale šíri sa po celej „Svätokrížskej“ (Žiarskej) kotline. Je preto nevyhnutné určiť, aký komplexný dopad bude mať na prírodu, ľudí a užívanie ich majetkov, oživenie a rozšírenie tohto letiska v zmysle navrhovaných zmien. Napriek tomu, že sa jedná o Letisko v katastri obce Lutila, je jeho názov „Janová Lehota“. Je to nepochopiteľné, a príde mi to rovnaká hlúposť ako keby ste nazvali letisko v Bratislave „Viedenské“. Čo má obec Janová Lehota s letiskom v našom katastri? Ak sú súčasní majitelia letiska taký patrioti, tak prečo si nejdú žiadať povolenia do obce Janová Lehota ale žiadajú občanov Lutily (v zastúpení poslancami) o povolenia? **Žiadam, premenovať letisko Janová Lehota na Letisko Lutila.** Toto iste prispeje aj k prezentácii obce Lutila. **Žiadam pred pokračovaním schvaľovania zmien k ÚP o preverenie zákonnosti vydaných povolení obcou Lutila na stavbu hangára, oplotenia, terénnych úprav, vykonať potrebné štúdie na dopad na ŽP a tiež vyčkat' do ukončenia súdneho sporu, ktorý sa vedie proti týmto stavbám. Ak by totiž mali byť niektoré rozhodnutia v rozpore so zákonom, obec Lutila by v takom prípade kryla nezákonnosť, ktorú možno sama spôsobila. Nesúhlasím s ďalším rozširovaním a stavaním na Letisku. A žiadam, aby obec nekonala (zastavila projekt zmien ÚP) do skončenia súdneho sporu, ktorý môže skončiť napríklad aj tak, že sa v danej zóne zruší pozemková úprava a vrátia sa pozemky pôvodným majiteľom. V tom prípade by akékoľvek terajšie rozhodnutie obce poškodilo pôvodných majiteľov. Žiadam o vykonanie EIA, pre značné dopady na ŽP.**

IV.

KRAVÍN A OKOLIE

V tejto lokalite sa plánuje legitimácia a rozšírenie kravína, ktorý nebol v pôvodnom ÚP, a ďalšie plochy na rozvoj č. 17 a 19.

Kravín: Poukazujem, že kravín samotný nebol v pôvodnom územnom pláne z roku 2016 vôbec plánovaný, napriek tomu sa realizoval na poliach - mimo areálu vtedajšieho poľnohospodárskeho dvora. Navyše aj v rozpore s petíciou viac ako 30% občanov. Teraz je kravín doplnený v rámci zmien do ÚP. Teda je otázka, či táto legitimácia je skutočne zákonná? Navyše treba pripomenúť, že neďaleký kravín bol povolený aj tunajším okresným úradom. Veľká EIA sa v tomto prípade nerealizovala len preto, že investor deklaroval záujem chovať kravy o jeden kus menej, ako bola hraničná hodnota pre EIA, ak ma pamäť neklame bolo to 99 kusov. "Podlezením" tejto hranice sa v tom čase vyhli veľkej EIA a mohli stavať kravín v Goláňovej medzi. Poukazujem však na skutočnosť, ktorá bola zistená len nedávno. Podľa komisie obecného zastupiteľstva v Lutile, ktorá vykonala kontrolu na tomto statku v auguste 2020 bol zistený stav dobytka v počte 130 ks. (Zápis zo zasadania Komisie výstavby a verejného poriadku v Lutile konaného dňa 4.8.2020). Bola teda zvýšená kapacita kravína medzičasom so súhlasom okresného úradu? V územnom pláne sa hovorí o 300 ks dobytčích jednotiek (dj) na družstve. Ale v navrhovaných doplnkoch sa už neuvádza len PD Žiar (areál družstva) ale dopĺňa sa aj Farma. Teda je možný predpoklad, že tento počet 300 dj sa aplikuje už na oba subjekty. Ale akým pomerom? Zmeny a doplnky nie sú jednoznačné a dajú sa vykladať rôznym spôsobom. Nie je toto zásadná zmena,

ak by sa malo povoliť viac ako 99 dj v Goláňovej medzi, nad rámec súčasných povolení? Ak by to malo byť pravda potom je potrebné vykonať aj EIA, ale tiež aj preveriť zákonnosť celého procesu, povolení a zmlúv.

Agroturistika a vodná plocha. Podľa textu doplnkov ÚP sa lokalita č. 17 definuje ako rekreácia v krajine. Evidentne je na obrovskej ploche, väčšej ako samotný kravín. Toto nie je nijak špecifikované o čo ide, len slovom „agroturistika“. A teda nie je možné vydať len tak súhlas, bez toho, aby bolo jasné o čo konkrétne má ísť. Pod rekreáciou v krajine, agroturistikou si možno predstaviť čokoľvek od postavenia "toboganu" alebo „plážového kúpaliska" až po ubytovanie a "hotely", možno aj „golf" (ktorý namietalo 30% občanov petíciou z roku 2015). Poukazujem aj na vyšetrovanie zámeny pozemkov, ktoré prebieha na krajskej kriminálke. Zdá sa, že navrhované zmeny k ÚP len potvrdzujú, že pri zámene pozemkov medzi obcou a súkromnou spoločnosťou malo ísť o parcele na stavenie a nie polia. Doplnky k ÚP uvádzajú aj vodnú plochu zakreslenú pod číslom 19. V dokumentácii sa v jednej časti uvádza, že ide proti-povodňové opatrenia v inej časti, ako rybník, ale nijak viacej to nie je konkretizované (výška, plocha, účel, atď). Mohlo by teda ísť o čokoľvek od kúpaliska pre ľudí, až po dobytok, rybolov, prípadne nemohlo by ísť o nádrž na iné účely, ako ryžovanie zlata, ako sedimentácia bentonitovej vody? Dopady zatiaľ nedefinovanej vodnej plochy môžu mať zásadný vplyv na prírodu. Napríklad na spodné vody; živočíchy; rastliny; neďaleký koridor elektrického vedenia 400 kV (napr. formou zvýšenej námrazy alebo korózie vodičov, bezpečnosti prípadne v prípade pretrhnutia hrádze); môže prispieť k hromadeniu toxických látok na dne nádrže; prispieť k zvýšeniu povodňovej vlny....atď.

Podľa dostupných informácií sa tieto plochy ale v zmysle uznesení obce majú využívať len na poľnohospodársku činnosť. Ešte ako poslanec Obecného zastupiteľstva v Lutile som často počul, že nájmom z roku 2015 ide len o využitie polí na poľnohospodárstvo. Neskoršia výstavba kravína a teraz aj plánovanie ďalších zariadení agroturistiky, vodnej plochy v danej oblasti je obrovským rozšírením pôvodného zámeru na poľnohospodárstvo. Prečo potom obec neurobila výberové konanie na stavenie v rok 2015 a mohla dostať vo výberovom konaní za danú parcelu možno až niekoľko miliónov euro? Ale tzv. salámovou metódou sa podarilo to, že obec za „drobné" prišla o lukratívne parcele. Preverila obec Lutila do dnešných dní aj napr. existenciu zlata, termálnych vôd a iných vzácností v danej lokalite? Každopádne budú navrhované zmeny predstavovať rôzne typy znečistenia. Teda EIA bude nevyhnutná. Navyše zvýrazňujem blízkosť 400 kV vedenia a 2 potoky, čo z tejto lokality robia miesto mimoriadne citlivé na akékoľvek zásahy. V oblasti tohto potoka hniezdia vtáky, poľovná zver, nachádza sa tam vydra riečna, a boli zaznamenané aj divá mačka a rys.

Žiadam pred pokračovaním schvaľovania zmien k ÚP o preverenie zákonnosti vydaných povolení obcou Lutila na nájom pozemkov, zámeny, povolenia na stavbu a iných povolení v súvislosti s kravínom. Ak by totiž mali byť niektoré rozhodnutia v rozpore so zákonom obec Lutila by v takom prípade kryla nezákonnosť, ktorú možno sama spôsobila. Nesúhlasím s ďalším rozširovaním v tejto oblasti. Žiadam o vykonanie EIA. Taktiež opätovne žiadam o preverenie možných zásob zlata a termálnych vôd a iných surovín v oblasti (na ktoré upozorňovali občania pred zámenou).

V.

PROTIPOVODŇOVÁ OCHRANA (PPO) - POLDRE

KOPERNICKÝ POTOK: Doplnky k územnému plánu navrhujú premiestnenie poldrov, ktoré sú v súčasnom územnom pláne v lokalite Vyššie môtoku (Jelšiny) do oblasti Žarný brod a aj do oblasti medzi Jelšinami a obcou Lutila. Mnohí obyvatelia takúto navrhovanú ochranu obce nevidia ako účinnú, keďže nemá potenciál odvrátiť povodeň (obec nedoložila žiaden prepočet, ktorý by podporil existenciu poldrov na nových miestach a z projektu preloženým firmou ONEXO nevyplýva zásadný vplyv poldrov v žarnom brode na povodeň). Občania sa skôr prikláňajú k názoru, že ide o zastierajúci zámer, kde by jeho pravým cieľom mohlo byť pranie EU-fondov a sedimentačné nádrže na bentonit. Navyše za značného ničenia ŽP (najmä ničenia tisícov stromov, ale aj vplyvu na blízky vodný zdroj,...atď).

V tejto súvislosti Vám dávam do pozornosti všetky svoje pripomienky k tejto záležitosti "PRIPOMIENKY K ZÁMERU PROTIPOVODŇOVÁ OCHRANA NA POTOKU KOPERNICA." z 22.02.2020 v konaní evidovanom pod číslom OU-ZH-OSZP-2020/002705-00. (16 strán + 36 strán príloh). V týchto dokumentoch som dopodrobna uviedol mnohé pripomienky k danej veci. A neskôr v rámci toho istého konania aj v dokumente "VYJADRENIE "OBOZNÁMENIE S PODKLADMI PRED VYDANÍM ROZHODNUTIA"" z 04.05.2020. Obecný úrad tak disponuje širokou škálou argumentov a dopadov na ŽP, ktoré **žiadam, aby boli v plne miere zohľadnené aj pri posudzovaní v tomto konaní**. A ktoré jednoznačne hovoria o potrebe EIA. Sám to priznal aj Okresný úrad vo svojom rozhodnutí OU-ZH-OSZP-2 020/002705-041 z 5.8.2020.

Je treba pripomenúť aj tú skutočnosť, že práve okresný úrad vydával sporné súhlasné stanoviská na rôzne typy protipovodňovej ochrany obce, a v rôznych lokalitách a vždy to bolo to „najlepšie“ - „jednovariatné“ riešenie. Ďalej je evidentné, že vedenie obce Lutila nemá žiadnu stratégiu protipovodňovej ochrany obce. To dosvedčujú viaceré protichodné snahy ako (1) plán na obbetónovanie potoka v roku 2015 (Bursa s.r.o), (2) plánovanie poldrov do Jelšín a teraz (ÚP 2016) (3) plánovanie poldrov do Žarného brodu (ONEXO s.r.o). Na žiadne z týchto rozhodnutí neexistuje zmysluplná dôvodová správa. **Žiadam o zachovanie poldrov na pôvodnom mieste Vyššie Môtoku a vyradenie navrhovaného nového umiestnenia poldrov z ÚP, a spracovanie strategického dokumentu ochrany obce pred povodňou a realizáciu EIA.**

LUTILSKÝ A KOSORINSKÝ POTOK: Dokument navrhuje vytvorenie poldrov na oboch potokoch. Je nelogické, aby sa vytvárali sústavy poldrov paralelne k sebe na Lutilskom aj Kosorinskom potoku súčasne. Kosorinský potok nie je tak výdatný ako Lutilský, a preto logicky sa mali navrhnúť poldre až za sútokom týchto oboch potokov. Navrhované riešenie je nezmyslom nielen z urbanistického ale aj finančného hľadiska. Evidentne tu nejde o vytvorenie PPO ale len o vytvorenie vodnej plochy pri kravíne a je v celku možné, že poldre a protipovodňová ochrana sú len zásterkou tohto dôvodu. Skutočné dôvody ale nemusíme poznať a môžeme sa len domnievať. A preto sa občania pýtajú, či sú to plochy na ryžovanie zlata alebo usadzovanie bentonitu, keď sú navrhnuté tak nelogicky. Označenie tých plôch v dokumente je nanajvýš zmätočné a nie je možné jednoznačne povedať o čo ide. Na jednej strane sa hovorí o ploche pri kravíne ako o poldroch na Kosorinskom potoku a na strane druhej ako o vodnej ploche - rybník inej časti dokumentu.

Poukazujem, že vodná plocha je už jasne definovaná ÚP na Kosorinskom potoku ale na inom mieste a je potrebné zachovať ju tam. Pretože je to vhodné miesto a má aj potenciál výroby elektrickej energie. Navrhované zmeny nie sú najlepším urbanistickým riešením, ktoré by malo slúžiť celej spoločnosti ale len naplnením záujmu jedného podnikateľského subjektu. Navyše sa jedná o lokalitu veľmi významnú z hľadiska ŽP, kde sa v podstate stretávajú 3 potoky, preto by sa akékoľvek zásahy do tohto priestoru mali posudzovať veľmi citlivo.

Nesúhlasím s umiestnením poldrov, ktoré ako sa zdá nie sú v záujme ochrany obce ale zrejme majú iný cieľ a budú znamenať zásadný zásah do ŽP. Žiadam o umiestnenie poldrov na Lutilskom potoku na mieste poniže sútoku s Kosorinským potokom. Žiadam o vyradenie vodnej plochy pri kravíne na Kosorinskom potoku. Žiadam, tiež o zachovanie poldrov v Jelšínach na Kopernickom potoku, nesúhlasím s premiestnením poldrov na iné miesto. Žiadam o spracovanie EIA pred schválením ÚP.

VI.

ŤAŽBA BENTONITU

Obec Lutila si je vedomá skutočnosti, že v neďalekých lesoch sa nachádzajú obrovské plochy na ťažbu bentonitu. Tieto plochy vznikli odstránením lesa a vykonáva sa tam povrchová ťažba. Ťažba negatívne vplyva na ŽP celého regiónu nielen katastra obce Lutila ale aj okresného mesta Svätý Kríž (žiar nad Hronom). Jedná sa napr. o vplyv na zver, rastliny, podzemné a povrchové vody (nevynímajúc miestne toky a rieku Hron, ktorá je znečisťovaná), zvýšená prašnosť, radónové riziko, povodne, zvyšovanie teploty vplyvom odlesnenia atď...nebudem sa tu detailne rozpisovať pretože som to uviedol v ostatných konaniach, ktoré viedol okresný úrad alebo banský úrad. Spomeniem napríklad, že zver je z lesa vyhánaná odlesňovaním, ťažbou bentonitu, jedná sa medveďa hnedého, divého vlka, rysa ostrovida, divú mačku, vydru riečnu, a poľovnú zver... atď. ohrozené sú aj včely a iný hmyz, ale aj rastliny a hlavne ľudia. Obecny úrad má detailné informácie, pretože je účastníkom konaní pri povoľovaní ťažby a tiež má k dispozícii aj pripomienky účastníkov konania (moje aj iných účastníkov) napr. pri povolení ťažby na ložisku Lutila I., alebo pripomienky vznesené pri protipovodňovej ochrane obce Lutila z roku 2020 atď. **Žiadam ich plné vyhodnotenie aj v rámci tohto konania.** V ÚP sú jasne definované ložiská, prieskumné územia, lomy atď... Je preto nevyhnutné na úrovni územného plánovania vedieť a poznať dopady na ŽP, ktoré budú spôsobené touto ťažbou. A nie len jedného ťažiara ale všetkých spoločne. Pretože táto požiadavka verejnosti bola zamietnutá Ministerstvom ŽP v procese EIA pre povolenie ťažby na ložiskách Lutila I. a St. Kremnička III. Ale teraz ide o iné konanie, ktoré sa nedotýka len tých dvoch lomov, ale všetkých, a je nevyhnutné, aby sa verejnosťou požadovaná štúdia kumulatívnych dopadov ťažby bentonitu, odlesňovania, ale aj ostatných navrhovaných zmien v ÚP (letisko, kravín, vodné plochy, poldre, výstavba rodinných domov, priemyselný park atď...) uskutočnila v rámci územného plánovania. Nemožno totiž izolovať jednu činnosť od druhej a ich spoločný dopad na ŽP a obyvateľstvo. Nemožno vylúčiť, ani existujúce znečisťovatele presahujúce kataster ako hlinikáreň, Novácku elektráreň, diaľnicu. **Žiadam**

spracovanie takejto komplexnej štúdie a EIA ešte pred schválením zmien ÚP v opačnom hrozí zásadné ovplyvnenie ŽP, zdravia a komfortu obyvateľstva.

VII.

OBYTNÉ ZÓNY

- a. **Nová ulica:** Navrhovaný rozvoj môže aj tu mať negatívne vplyvy na životné prostredie. Jedná sa ale prinajmenšom o nevhodnú výstavbu z viacerých dôvodov: je opäť bližšie ku plánovanému koridoru VVN 2x400 kV, v záplavovej oblasti (lokality 14, 14a) ale niektoré aj zosuvnej oblasti (lokality 15). Nevie, kto tento rozvoj navrhol, ale evidentne sa vymyká zdravému rozumu. Pokiaľ, sú iné možnosti je potrebné vyhnúť sa stavať pri potokoch, kde prirodzene žije množstvo živočíchov v tejto oblasti najmä vydra riečna, ale občas aj vlk, rys, a iné. Navyše tieto lúky nazvali naši predkovia Blatištia, pretože sa tam evidentne vybrežoval potok, a teda neboli vhodné na stavanie. Nie je ani jasné, či sa obci podarí realizovať protipovodňové opatrenia a prípadne, akú by mali mať účinnosť.

Koridor 2x400 kV vplyv na oblasť 14,14a, 15

Dovolím si citovať zo štúdie, ktorá sa vykonala na Oxfordskej univerzite:

"Na vzorke takmer 10 000 detí vedecký tím Oxfordskej univerzity zistil, že práve deti, ktoré žili vo vzdialenosti do 200 m od centrálnej časti vysokonapäťového vedenia 275kV, majú až o 70 % vyššiu pravdepodobnosť ochorenia na leukémiu, na rozdiel od detí žijúcich vzdialenejšie ako 600 m od stredovej časti vedenia. Deti, ktoré žijú vo vzdialenosti od 200 m do 600 m stredovej časti vysokonapäťového vedenia, majú riziko ochorenia na leukémiu vyššie o 20 %.

Najvyšší predstaviteľ neziskovej organizácie zameranej na podporu detí s leukémiou Eddie O'Gorman, na zverejnenie poznatkov zareagoval: „Konečne tu máme jasný dôkaz. Vláda musí neodkladne zasiahnuť. Obytné domy a školy, ktoré sú v blízkosti vysokonapäťového a veľmi vysokonapäťového vedenia musia zatvoriť a výstavbu zakázať.“ Je viac než pravdepodobné, že čoskoro pozemky na podobných neatraktívnych lokalitách v blízkosti elektrických veľmi vysokonapäťových a vysokonapäťových vedení budú rapídne strácať hodnotu a ich cena klesať nielen vo Veľkej Británii, ale v celej Európskej únii."

Zdroj: <http://www.equark.sk/index.php?cl=article&iid=280>

V roku 2014 som inicioval a podal na obci petíciu občanov za odklonenie plánovaného koridoru 2x400 kV od intravilánu obce Lutilla, ktoré bolo zakreslené v ÚP. Hlavným argumentom bolo práve negatívne dopady vedenia na zdravie ľudí. Tento koridor sa podarilo odkloniť asi o 400 m. Ale ako sa ukazuje ľudská chamtivosť po peniazoch nezabráňuje stavať ďalej tým smerom, kde je evidentne zvýšené ohrozenie zdravia ľudí. Toto je aj vizitka "developerov" v našej obci a tiež vedenia obce. Pretože sú preukázateľne informovaní o mojej

petícii a dopadoch elektrického poľa. Verím, že navrhovateľ ÚP dokumentácie si zachová zdravý rozum a nepodpíše sa pod takýto ÚP. **Žiadam o vyradenie akejkoľvek ďalšej plánovanej výstavby z oblasti Novej ulice z dôvodu možného budúceho ohrozenia zdravia obyvateľov vplyvom elektro-magnetického poľa.**

Možné zosuvy v oblasti 15,

Ďalej poukazujem, že by mohlo ísť o zosuvné územie (oblasť 15). Podotýkam, že som sa zapájal aj do konaní pre výrub drevín v obci a aj v oblasti, kde bol náhon na mlyn (časť Novej ulice). Apeloval som, že rúbanie stromov je zlé nielen z hľadiska ŽP ale aj z toho, že tieto strom držia svah a ich vypílenie môže prispieť k zosuvom. Bohužiaľ, podľa svedectiev sa to aj stalo. Pred pár rokmi sa tento kopec zosunul a bahnotok ľudia odpratávali z dvorov. Nerozumiem, tomu ako súdny človek môže len uvažovať s výstavbou v tejto oblasti. Je nevyhnutné zistiť stabilitu podložia. **Žiadam, aby takáto štúdia podložia bola vykonaná, predtým ako sa by sa zaradila táto zóna do ÚP. Žiadam o vyradenie tejto zóny z návrhu.**

Legitimácia postavených stavieb mimo ÚP

Navrhované zmeny sa snažia aj o legitimáciu stavieb, ktoré v ÚP obce z roku 2016 neboli, ale boli postavené neskôr. Tieto stavby sa priblížili nielen k potoku ale aj k oblastiam zosuvu. Podotýkam, že napr. budova, ktorá bola postavená na konci tejto ulice (CKN 3419) bola zasadená do miesta, kde sa značne odkopalo zo svahu. Je vysoká pravdepodobnosť, že tento svah nevydrží a zrúti sa. Kto potom bude zodpovedný za škody takto spôsobené?

Žiadam o vyradenie plánovanej výstavby v lokalite Novej ulice (14,14a, 15) z vyššie uvedených dôvodov. Žiadam, aby bola preverená existujúca zástavba, ktorá sa zmenami v ÚP má legitimovať, na jej zásah do prírody a tiež zosuvov. Žiadam vykonanie EIA.

- b. **Na Štefánikovej ulici:** Tu je potrebné povedať to, že výstavba sa posúva do oblasti, kde sa preukázateľne vybrežuje potok. Posledné záplavy z roku 2010 to len potvrdzujú (obrázok nižšie). Navyše sa výstavba zbytočne posúva do oblasti bližšie k potoku, kde sa nachádzajú mnohé živočíchy, a je tam preukázateľne aj chránená vydra riečna a lužný lesík. Voľne žijúce zvieratá v našom katastri sú doslova vyhánané zo všadiaľ, z lesa (bentonit), z polí (kravín, agroturistika, letisko)...kde teda majú zvieratá sa presťahovať? Ak nezastavíme túto devastáciu prírody tak, za chvíľku budú zvieratá žiť len v ZOO. A prečo? Len pre chamtivosť jednotlivcov a nedbalosť úradov? Stavať pri hlavnej ulici nad rámec existujúceho stavu tiež nie je veľmi rozumné a zdravé, keďže tadiaľ prechádza hustá doprava do obce, kamióny, atď (znečistenie splodinami z výfukov). **Žiadam o vyradenie tejto zástavby z ÚP.**

Obrázok: Povodeň v Lutile 15.08.2010, Foto: Peter Imriš.

- c. **Zdola obce:** Masívna výstavba viac ako 200 domov sa plánuje zdola obce.
1. Časť tejto výstavby je blízko lesa zóny 9, 10, Z1, (niekoľko metrov od lesa). Tieto parcely alebo ich časti sú tak zarastene ako les. Taktiež sú v blízkosti lomov na bentonit (cca 1.7km). **Žiadam ich vyradiť z ÚP na stavanie.**
  2. V jednej oblasti sa v minulosti nachádzali celé desaťročia trne a kríky na ploche niekoľko ha, ktoré tam po odstránení prestali odrazu rásť. Je nevídané, aby tak prerastený koreňový systém bol odstránený tak efektívne, jedným úkonom. Žiadam, aby obec v rámci tohto konania preverila, či nedošlo náhodou k použitiu nepovolených prostriedkov, ktoré mohli znehodnotiť pôdu, dostať sa do podzemných vôd atď. **Žiadam o preverenie použitých prostriedkov.**
  3. Masívna výstavba môže mať negatívny dopad na životné prostredie, spodné vody, živočíchy, rastliny v oblasti, možno aj zosuv pôdy a praskanie domov. Nehovoriac o tom, že v neďalekých lesoch sa nachádzajú aj zákonom chránené druhy, ako rosička okrúhlolistá, ktorá rastie v mokradiach. V lokalite na výstavbu sú tiež zamokrené oblasti, kde by ich výskyt teoreticky mohol byť. Urobil niekto prieskum v danej oblasti? Na druhej strane kopca sa plánuje ťažba bentonitu. Vykopanie hlbokých jám pri ťažbe bentonitu môže zmeniť vodné pomery v svahovitom prevažne ílovitom teréne, čo by mohlo následne spôsobiť jeho popukanie a následne aj zosuvy aj pod plánovanou výstavbou. **Žiadam o preverenie uvedených skutočností a zabránenie nežiadúcej výstavbe. Žiadam vyradiť navrhované zóny z ÚP.**
  4. Navrhované zmeny sú zrejme robené len za účelom ziskuchtivosti a predaja stavebných pozemkov, ale skoro vôbec sa neberie na ohľad potreby obce, životného prostredia ale ani historické okolnosti. Ako vieme obec Lutila bola súčasťou viacerých historických udalostí. Napríklad Obec bola vypálená v roku 1682 Turkeckou (osmanskou) armádou, ktorá sa usadila blízko obce. Podľa opisu by mohlo ísť práve o oblasť z dola obce. Obec Lutila sa nachádza v blízkosti rudného regiónu, kde sa po tisíc rokov ťažili vzácne kovy zlato a striebro. Na kupči boli nájdené pozostatky Keltskej kultúry a doby kamennej. Urobil niekto výskum, či na týchto obrovských plochách, ktoré sa v ÚP navrhujú zastavať, alebo

zaplaviť nie sú potencionálne žiadne archeologické náleziská?
Žiadam preveriť a doplniť.

5. Dochádza k monopolizácii celej výstavby v prospech úzkej skupiny ľudí, už len tým, ako sa mení pozícia plánovanej cesty v zóne 9. Posunutím tejto cesty do zóny 10 sa v podstate stanú všetci majitelia pozemkov v zóne 9 závislými na výstavbe, ktorá bude ďalej od obce a nebudú si môcť sami realizovať výstavbu nezávisle. Pôvodný územný plán mal preto na mysli nie len túto skutočnosť ale tiež to, aby sa obec rozvíjala v svojom bezprostrednom okolí. Navrhovanými zmenami ale môže vzniknúť obytná zóna oddelená od obce, pretože čisto teoreticky sa v zóne 9 stavať nikdy nemusí alebo sa neskôr z toho spraví zelená zóna? Pripomínam, že už v minulosti sa prejedával na obci ÚP zóny, ktorí namietali majitelia pozemkov zo zóny 9. Ale v tom čase ešte nebol súlad s hlavným ÚP takže sa nepodaril realizovať. Návrhovými zmenami sa dosiahne súlad a majitelia pozemkov budú bezmocní. Prečo vedenie obce nerešpektuje vôľu aj týchto majiteľov pozemkov, keď v minulosti sama obec tam cestu navrhla a je v ÚP? **Žiadam o zachovanie pôvodnej komunikácie v zóne 9.**
6. **Žiadam o vylúčenie výstavby zo zóny 18, na bývalých farských lúkach.** Domnievam sa ako farník miestneho spoločenstva, že mohlo dôjsť k poškodeniu miestnej farnosti počas komasácie. A fakt, že obec tam výstavbu teraz plánuje dosvedčuje, že miestna farnosť mohla byť pripravená o značné prostriedky. S týmto sa, ako člen farského spoločenstva, nestotožňujem.

VIII.

PRIEMYSELNÝ PARK

Toto je veľmi závažná vec, pretože sa v podstate uprostred poľa vytvára nová priemyselná zóna. Toto je ale priestor pre poľnohospodárske zameranie. Vytvorenie priemyselnej zóny v tejto oblasti bude negatívne vplývať aj na okolité parcely a celkové životné prostredie v strede „Svätokrížskej“ kotliny. V súčasnosti neexistuje relevantný dôvod na to, aby sa plánovala takáto plocha na priemyselný park, keď v regióne je ich niekoľko a nemajú z časti využitie, ako napr. v závode SNP, Ladomerskej Vieske atď. Obec pritom nechce naplno využívať iné svoje zariadenia ako CO kryt, bývalá základná škola, areál družstva, atď.. Ciele takého zámeru sú nejasné a v regióne ani nie je podstatná požiadavka na takýto nový park na „zelenej lúke“ s výnimkou známeho zámeru ťažiarov vybudovať sušiareň na bentonit. Dá sa predpokladať, že by mohlo ísť o ďalší pokus vytvoriť sušiareň bentonitu, ktorú obyvateľstvo evidentne neželá? **Žiadam o vyradenie tejto plochy z ÚP. Zároveň žiadam o to, aby sa spracovala komplexná štúdia pozemkov vhodných na priemyselný park v rámci katastra obce a tieto sa najskôr obcou zakúpili až potom sa na nich navrhol priemyselný park. Žiadam o spravovanie EIA.**

IX.

DOPRAVA

Zdola obce: Navrhované rozšírenie ciest z dola obce pre výstavbu a tiež pre napojenie na Svätý Kríž (Žiar nad Hronom) nie sú opodstatnené. Výstavba sa má realizovať v najbližšom okolí obce to jest napríklad v zóne 9, alebo pod kurtami a nie plánovaním cesty, ktorá má za cieľ, nie rozumný a logický rozvoj obce, ale skôr finančné zisky ľudí, ktorí majú pozemky ďalej od obce. Žiadam o vydarenie ciest C1 a C2.

Letisko-kravín. Cesta na letisko sa nachádza v katastri obce Janová lehota a tá bola opravená pred pár rokmi, "trojvrstvovým" asfaltom. Ďalšie cesty v oblasti nie sú evidentne potrebné. Oprava kooperačnej cesty má zmysel, ale nesúhlasím z jej rozšírením, pretože tým by sa mohol zmeniť „náhodou“ aj jej charakter a z poľnej cesty by sa mohla stať cesta pre motorové vozidlá alebo by sa tam zintenzívnila doprava. Toto nie je v záujme zachovania životného prostredia, ktoré sa aj tak už zásadne narúša plánovaním v danej oblasti. **Žiadam o vyradenie rozšírenia „kooperačnej“ cesty na 6 m.**

X.

DÔVODY SPRACOVANIE ZMIEN A DOPLNKOV

Na začiatku dokumentu sú uvedené dôvody a ciele spracovanie doplnkov k ÚP. Priznám sa, že nerozumiem ani jednému dôvodu. Za prvé doplnenie funkčno-priestorovej štruktúry obce a za druhé akceptácia skutkového stavu. Navrhované zmeny a doplnky sa zdajú byť omnoho väčšieho rozsahu, ako boli zmeny pri spracovaní nového ÚP v roku 2016 oproti ÚP z roku 2007. A teda je otázne, či skutočne ide o zmeny alebo fakticky o nový ÚP, ktorý sa len tvári ako zmeny a doplnky. V druhom bode sa obec uvádza, že je dôvodom aj akceptácia skutkového stavu. Priznáva sa obec k tomu, že za posledné obdobie zrejme vydávala povolenia v rozpore z platným ÚP? **Žiadam, aby o tomto informovalo vedenie obce krajskú kriminálku, ktorá v súčasnosti vyšetruje kauzu zámeny pozemkov.** Zoznam východiskových dokumentov je uvedený, ako požiadavky obce, dopĺňujúce prieskumy, platný ÚP obce. Okrem posledného uvedeného ani jeden dokument sa mi nepodarilo zohnať a pochybujem, že vôbec existujú, keďže nie je uvedený ani dátum ani miesto vydania dokumentov. O aké prieskumy ide a aké požiadavky obce? Dokument ďalej obsahuje chyby a preklepy. Poskytnutá dokumentácia nebola kompletná.

Cieľom mojich pripomienok je úprimná snaha prispieť k „zdravému“, spravodlivému a trvalo udržateľnému rozvoju obce Lutila v súlade so životným prostredím. Pre nedostatok času sa nemôžem vyjadriť k ostatným veciam v ÚP, alebo do podobrenejšia opísať tie, ktoré som uviedol. Ale verím, že som poskytol dostatočné odôvodnenia na to, aby sa vykonala veľká EIA na navrhované zmeny a doplnky k ÚP a ÚP obce Lutila. Taktiež, verím, že sa podarí vyradiť z návrhu zmien všetky zmeny, ktoré škodia životnému prostrediu ale tiež tie, ktoré sú potencionálne nebezpečné pre ľudské zdravie a diskriminačné voči veľkej časti verejnosti. Chamtivosť a ziskuchtivosť jednotlivcov nemôže byť nadradená dobru celej spoločnosti, zdraviu ľudí, ani ničeniu prírody. Verím, že sa s tým stotožníte aj Vy.

S úctou

V Londýne

Peter Imriš